

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА

ТАН ЦЗЕМІН

УДК 371.134.016:78 (043.3)

**МЕТОДИКА ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ НА КОНСОЛІДАЦІЙНИХ ЗАСАДАХ**

13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2016

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Міністерство освіти і науки України, м. Київ.

Науковий керівник - доктор педагогічних наук, професор
КОЗИР Алла Володимирівна,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова, професор
кафедри теорії та методики музичної освіти,
хорового співу і диригування.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
ЛАБУНЕЦЬ Віктор Миколайович,
Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка, декан
педагогічного факультету;

кандидат педагогічних наук, доцент
СОФРОНІЙ Зоя Василівна,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, доцент
кафедри музики.

Захист відбудеться 14 грудня 2016 року о 16 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розіслано 12 листопада 2016 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л.І. Паньків

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Глобалізація культурно-освітніх процесів і створення стратегії динамічного розвитку світової спільноти спрямована на відновлення, обмін і трансформацію національних освітніх концепцій, системний взаємообмін між країнами, а також запозичення досвіду підготовки майбутніх учителів у вищій педагогічній школі мистецької освіти. В останнє десятиліття державна освітня програма Китаю враховує зростаючу потребу в підготовці першокласних фахівців, китайська молодь здобуває освіту в багатьох країнах Європи, в тому числі і в Україні, переймаючи у відомому обсязі місцеві традиції з метою в подальшому інтегрувати свої знання і вміння, отримані в іншій країні в систему китайської музичної освіти. Підготовка майбутніх учителів музики до продуктивної діяльності зорієнтована на засвоєння загальнолюдських цінностей, етнопедагогічних пріоритетів та новітніх технологічних процесів.

Аналіз робіт з проблеми вокальної підготовки студентів свідчить, що їх зміст певною мірою стосується викладачів музичних навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців до виконавської діяльності. Так в працях китайських (Вей Лімін, Сюй Дін Чжун, Цю Лі, Ма Ге Шунь, Ма Цзюнь, Сі Даофен, Ян Хун Нянь та ін.), українських авторів (В.Антонюк, Б.Гнидь, Н.Гребенюк, Л.Дмитрієв, А.Саркісян, Ю.Юцевич та ін.) розглядаються загальні проблеми вокально-виконавського мистецтва. Крім того, розроблено питання оволодіння вокальною виконавською технікою (Н.Гребенюк, В.Багадуров, В.Ємельянов, Л.Дмитрієв, К.Матвєєва, О.Матвєєва, А.Менабені, В.Морозов, А.Саркісян, а також Гу Юй Мей, У Лін Фень, Чжен Сяо Ін, Чжоу Чжен Сун та ін.), відпрацьовані методи та прийоми формування вокальних умінь та навичок.

У роботах з теорії та методики музичного навчання (Л.Василенко, Л.Гавриленко, Т.Жигінас, Л.Каменецька, О.Матвєєва, І.Парфентьєва, Є.Проворова, О.Прядко, Г.Саїк, З.Софроній, Л.Тоцька, Ван Лей, Вей Лімін, Лінь Хай, Ма Цзюнь, Сі Даофен, Цзінь Нань, Чжай Хуань та ін.) розкритті питання методичної підготовки майбутніх учителів музики до співацької діяльності з учнями. У цих роботах деталізуються питання взаємодії вокального і методичного компонентів у процесі фахової підготовки майбутніх учителів музики до продуктивної діяльності з учнями, формуванню їх вокальної культури й виконавської уваги, вокально-виконавської надійності та розвитку вокального слуху майбутніх фахівців, розвитку художньо-образного мислення студентів та підготовки їх до концертно-освітньої діяльності, тощо.

Слід підкреслити, що співацьке музикування в Китаї має цікаві форми, відмінні від інших цивілізацій традиції, тому сьогодні приділяється велика увага різним співацьким формам, активізувався інтерес до цього типу творчої діяльності. Тому вокальна підготовка майбутніх учителів музики вимагає ретельної уваги, особливо з позиції консолідаційного підходу. Застосування консолідаційного підходу (консолідація - від лат. consolidatio є поєднанням двох складових «con», що означає разом та «solido» - укріплення, поєднання) у вокальній підготовці майбутнього вчителя музики забезпечує взаємодію музично-фахового, педагогічно-практичного, науково-дослідницького напрямів навчання, що знаходить своє відображення в обґрунтуванні методики, спрямованої на формування підготовленості студентів до успішного виконання професійної діяльності. Інтегральний результат навчання майбутніх учителів музики у зазначених напрямках знаходить відображення у їх підготовленості до професійної роботи, яка передбачає глибоку їх обізнаність у мистецькій, педагогічній, науково-дослідницькій сферах, сформованому досвіді, націленому на творчу діяльність.

Визначення теоретичної й практичної значущості вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційній основі, розробка шляхів оптимізації цього виду педагогічної діяльності, актуальність, своєчасність та недостатній рівень дослідження окресленої проблеми зумовили вибір теми дисертаційного дослідження: *«Методика вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах»*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування Інституту мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова з проблеми «Зміст, форми, методи і засоби вдосконалення підготовки вчителів музики» (протокол № 5 від 26 грудня 2013 року). Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 12 від 29 травня 2014 року).

Мета дослідження - розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику формування вокальної підготовленості майбутнього вчителя музики на консолідаційній основі.

Об'єкт дослідження - процес вокальної підготовки майбутніх учителів музики на факультетах мистецтв педагогічних університетів.

Предмет дослідження - теоретико-методологічне та методичне забезпечення вокальної підготовки майбутнього вчителя музики на консолідаційній основі.

Виходячи з мети дослідження, нами були поставлені наступні **завдання**:

1. Проаналізувати стан досліджуваної проблеми в психолого-педагогічній науці та мистецтвознавстві.
2. Теоретично обґрунтувати, визначити зміст, специфіку і функції вокальної підготовки майбутнього вчителя музики до роботи в школах Китаю та України.
3. Виявити сутність консолідаційного підходу для теорії і практики вокального навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.
4. Розробити компонентну структуру, визначити критерії, показники, встановити рівні сформованості вокальної підготовленості майбутнього вчителя музики на консолідаційній основі та розробити методику її діагностики.
5. Визначити принципи і розробити педагогічні умови формування вокальної підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів на консолідаційних засадах.
6. Розробити методичну модель вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційній основі.
7. Експериментально перевірити методичні основи формування вокальної підготовленості майбутнього вчителя музики до роботи зі школярами на консолідаційних засадах.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять: наукові ідеї в галузі філософії, педагогіки, психології, мистецтвознавства, висновки сучасних міждисциплінарних досліджень щодо різних напрямів підготовки вчителів музики у педагогічному процесі вищої школи, визначення шляхів її оптимізації з позиції вокальної підготовки студентів до роботи у школах Китаю та України: праці видатних діячів науки та культури про роль мистецтва як засобу творення особистості (К.Абульханова-Славська, Б.Асаф'єв, Л.Виготський, В.Медушевський, Є.Назайкінський, Б.Неменський, В.Сухомлинський, Б.Яворський та ін.); психолого-педагогічні концепції теорії та практики розвитку здібностей (Л.Бочкарьов, А.Комарова, В.Петрушин, К.Платонов, В.Ражников та ін.); науково-методичні праці у сфері вокального навчання китайських (Ван Лей, Вей Лімін, Лінь Хай, Ма Ге Шунь, Ма Цзюнь, Сі Даофен, Сюй Дін Чжун, Цзінь Нань, Цю Лі, Ян Хун Нянь, Чжай Хуань та ін.) та українських авторів (В.Антонюк, Б.Гнидь, Н.Гребенюк, А.Зданович, Д.Люш, Л.Дмитрієв, Н.Малишева, А.Менабені, А.Саркісян, Ю.Юцевич та ін.); узагальнення досвіду українських музичних педагогів (А.Болгарський, О.Єременко, А.Козир, О.Коренюк, А.Лашенко,

А.Мартинюк, О.Олексюк, В.Орлов, Г.Падалка, Г.Побережна, О.Ростовський, О.Рудницька, Т.Смирнова, В.Шульгіна, О.Щолокова та ін.); дослідження механізмів вокальної підготовки майбутнього фахівця в педагогічних університетах (Л.Василенко, Л.Гавриленко, І.Гринчук, Т.Жигінас, Л.Каменецька, О.Маруфенко, О.Матвєєва, Є.Проворова, О.Прядко, Г.Саїк, А.Ткачук, Л.Тоцька та ін.).

Методи дослідження. Для розв'язання поданих завдань використані загальнонаукові методи: аналітичний – для вивчення філософських, психолого-педагогічних, методичних та мистецтвознавчих досліджень, нормативних документів, а також реального досвіду підготовки майбутніх учителів музики у вищих музично-педагогічних закладах з метою встановлення теоретичного й практичного рівнів розв'язання проблеми; узагальнення – для визначення наукового апарату дослідження, формулювання його концептуальних положень та висновків; системно-структурний – для виявлення компонентної структури вокальної підготовки майбутніх фахівців у системі музично-педагогічної освіти; моделювання – для дослідження процесів шляхом конструювання моделі формування вокальної підготовленості майбутнього вчителя музики на консолідаційних засадах, що відображає взаємозв'язки між елементами досліджуваного феномена; спостереження, обговорення, опитування, порівняння – для виявлення рівнів вокальної підготовленості майбутнього вчителя музики на консолідаційній основі; оцінювання – для систематичного дослідження основних характеристик вокальної підготовленості майбутнього вчителя музики на консолідаційних засадах; експериментальний – для аналізу реального стану, відстеження динаміки, перевірки ефективності методики формування вокальної підготовленості майбутнього вчителя музики на консолідаційній основі; статистичний – для доведення достовірності й ефективності результатів педагогічного експерименту.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *вперше*:

- *розроблено*: компонентна структура, критерії, показники та методична модель вокальної підготовки майбутнього вчителя музики до роботи в школах Китаю та України; запропоновано консолідаційний напрямок вокальної підготовки студентів;

- *визначено*: функції, комплекс методів і прийомів; методичні підходи та принципи цього напрямку навчальної діяльності;

- *уточнено* поняття «вокальна підготовка майбутнього вчителя музики на консолідаційній основі», розкрито сутність її формування в процесі фахової підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів;

- *подальший розвиток* отримали: засоби комплексної діагностики та рівні сформованості даного феномена;

- *розширена* теоретико-методологічна основа вокального навчання студентів на консолідаційній основі в системі факультетів мистецтв педагогічних університетів.

Практична цінність дослідження полягає в тому, що його теоретичні висновки та експериментальні результати можуть служити: для оновлення змісту навчальних курсів з співацької роботи студентів, уточнення планів і програм для підготовки майбутніх учителів музики в школах Китаю та України. Виділені специфічні особливості підготовки китайських студентів до вокальної діяльності, значно збагатилися досягненнями української вокальної школи, що дозволяє інтегрувати результати дослідження в освітнє середовище Китаю.

Основні результати дисертаційного дослідження *впроваджено* на: факультеті мистецтв імені А.Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка № 07-10/1295 від 28.10. 2016р.), факультеті музичної освіти ДВНЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (довідка №3647/19 від 22.12. 2015 р.), в Донбаському державному педагогічному університеті (довідка № 68-16-671 від 27.06. 2016 р.).

Апробація результатів дослідження проводилась у процесі виступів і обговорень основних положень та результатів дослідження на науково-методичних і науково-практичних конференціях, педагогічних нарадах. Міжнародних: «Педагогічних читаннях пам'яті професора О.П. Рудницької» (Київ, 2013), «Сучасні аспекти проектування мистецької освіти» (Тайюань, Китай, 2013); «Мистецька освіта у вимірах сучасності» (Київ, 2014), «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти» (Київ 2013, 2015); «Мистецька освіта в Україні: проблеми теорії і практики» (Київ, 2014); «Культурний контекст – основа творчого саморозвитку національно свідомої особистості» (Стаханов, 2014), «Сучасні проблеми виконавської підготовки викладачів мистецьких дисциплін» (Херсон, 2016); «Сучасні проблеми виконавської підготовки викладачів мистецьких дисциплін» (Херсон, 2016); IV Міжнародній науково-практичній конференції «Час мистецької освіти: традиції і новаторство» (Харків, 2016); на засіданнях кафедри теорії і методики музичної освіти, хорового співу і диригування Інституту мистецтв та щорічних звітних науково-практичних конференціях професорсько-викладацького складу, аспірантів і докторантів Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, 2014-2016).

Публікації. Основні теоретичні положення, результати та висновки дисертаційного дослідження висвітлені в 7 одноосібних науково-методичних публікаціях автора, 5 з яких представлено в провідних фахових виданнях з педагогіки й 1 стаття в зарубіжному науковому виданні.

Структура і обсяг дисертації. Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (230 найменувань, з них 28 іноземними мовами). Основний текст дисертації складає 173 сторінки, загальний обсяг роботи – 224 сторінки. Робота містить 10 таблиць, 8 рисунків, що разом з додатками становить 27 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження з позиції сучасних вимог до співацької підготовки майбутніх учителів музики, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, розкрито наукову новизну, охарактеризовано методи, теоретичне та практичне значення одержаних результатів, наведено дані щодо апробації та впровадження їх у педагогічну практику.

У **першому розділі** – *«Теоретико-методологічне дослідження вокальної підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів»* – проаналізовано роботи науковців у музично-педагогічній сфері, які свідчать про наявність наукового підґрунтя для вирішення проблеми співацької підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах. На основі проведеного аналізу визначена історична роль українських співаків у формуванні потужної вокальної школи, адже основною ознакою музичної освіти в Україні є саме співацьке навчання, з його професіоналізацією, виробленням дидактичних норм вокальної підготовки, високої духовності художньо-образного змісту творів.

Вокальне навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів – це складний процес оволодіння технічними можливостями голосу в поєднанні з досконалим використанням засобів виразності для створення яскравого художньо-музичного образу у вирішенні складних виконавських та музично-педагогічних завдань. Аксиоматичним є положення про те, що навчання співу – це процес опанування основними механізмами голосотворення: акустичними, фізіологічними, психолого-педагогічними.

Вокальна підготовка майбутніх учителів музики до продуктивної діяльності у школах України та Китаю підпорядкована *системно-цілісному, особистістому, інтегративному, технологічному, консолідаційному,*

герменевтичному, творчо-діяльнісному підходам. Консолідаційний підхід має парадигмальне значення для вокального навчання майбутніх учителів музики, адже методологічна значущість даного підходу визначається методичною спрямованістю на продуктивну практичну діяльність. Цей підхід забезпечує взаємодію пізнавально-пошукового, оціннісно-інтерпретаційного, творчо-продуктивного напрямів вокального навчання при збереженні змісту кожного з них. Саме консолідаційний підхід має забезпечити системну цілісність вокальної підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. Основними функціями вокального навчання майбутніх учителів музики на консолідаційній основі нами визначено: пізнавальну, розвивальну, орієнтаційну, комунікативну, компетентнісну, синтезуючу, прогностичну.

У другому розділі «Методичне забезпечення вокальної підготовки майбутніх учителів музики» здійснено методичний аналіз вокальної підготовки майбутніх учителів музики, розкрито зміст та структуру обраного феномена, подано обґрунтування принципів та розроблено критеріальний апарат оцінювання вокальної підготовки студентів на консолідаційній основі.

Структура вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах складається із взаємодії таких компонентів: *мотиваційно-орієнтаційного, пізнавально-компетентнісного, рефлексивно-оцінювального, самотійно-творчого.* Мотиваційно-орієнтаційний компонент виражає інтерес та захопленість студентів вокально-виконавською діяльністю, націленість на пізнання національних пісенних традицій та співацьке самовдосконалення. Пізнавально-компетентнісний компонент містить необхідну базу знань, умінь та навичок у сфері оволодіння вокальною майстерністю, вміння адекватно оцінити набутий виконавський досвід. Цей компонент включає широку ерудицію студентів у сфері вокального мистецтва, глибоке розуміння специфіки художньо-образної мови вокальних творів. Рефлексивно-оцінювальний компонент вокально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики зумовлений тим, що суб'єктам музичної діяльності мають бути властиві рефлексивні професійно-особистісні якості, адекватні загальноприйнятим професійним цінностям. Самостійно-творчий компонент виражає здатність особистості до яскравого художньо-образного виконання вокальних творів, вміння донести створений образ до шкільної аудиторії. Модель формування вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах містить наступні групи критеріїв, а саме: мотиваційно-спонукальну, пізнавально-конструктивну, оцінно-виконавську, творчо-проективну.

Мотиваційно-спонукальна група критеріїв дозволяє з'ясувати міру вираження особистісного ставлення до педагогічної професії; міру мотиваційно-ціннісної спрямованості процесу освоєння навчального матеріалу; міру орієнтованості на вокально-фахову діяльність. Основними показниками цього критерію є: вияв прагнення до розширення власного музично-вокального тезаурусу, до збагачення власного виконавського репертуару; вияв зацікавленого ставлення до роботи з учнями, до застосування педагогічних знань у практичній роботі; вияв інтересу до самостійної розробки нових методів і прийомів музичного навчання учнів в єдності пізнавально-пошукового, оцінювально-інтерпретаційного, творчо-продуктивного видів діяльності з урахуванням особливостей кожного (на основі консолідаційного підходу). *Пізнавально-конструктивна група критеріїв* акумулює застосування майбутніми фахівцями технологічного арсеналу оперування набутими знаннями та навичками у процесі практичної співацької діяльності. *Пізнавально-конструктивна група критеріїв* включає такі показники: знання наукової літератури з естетики, мистецтвознавства, педагогіки, психології, методики музичного (вокального) навчання; уміння відбирати виконавський репертуар (власний і для учнів); обізнаність у виконавських стилях. *Оцінно-виконавська група критеріїв* забезпечує міру здатності до аналізу та адекватного оцінювання мистецьких явищ; міру здатності до аналізу й адекватного оцінювання характеру і результатів вокально-педагогічної діяльності; міру здатності до аналізу та адекватного оцінювання вокально-виконавської діяльності. *Показниками оцінно-виконавської групи критеріїв виступають*: наявність умінь виокремлювати головне від другорядного в процесі аналізу та оцінки художніх рис мистецьких (вокальних) творів; вияв спроможності до самоконтролю та самоаналізу результатів власної вокально-виконавської діяльності; наявність умінь встановлювати причинно-наслідкові зв'язки у процесі вокального навчання; спроможність до корекції власних дій і результатів у вокально-педагогічній практиці. *Творчо-проективна група критеріїв* з'ясовує міру здатності до творчого опрацювання вокальних творів у процесі навчання; міру вокальних педагогічних здібностей і умінь; міру самостійного втілення власної інтерпретації вокального твору. До показників цієї групи критеріїв належать: вияв творчого ставлення до вибору вокально-виконавських засобів виразності при створенні інтерпретації музики; вияв здатності до варіативного опрацювання вокального матеріалу в процесі навчання; наявність умінь художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів (див. методичну модель вокального навчання студентів на консолідаційній основі).

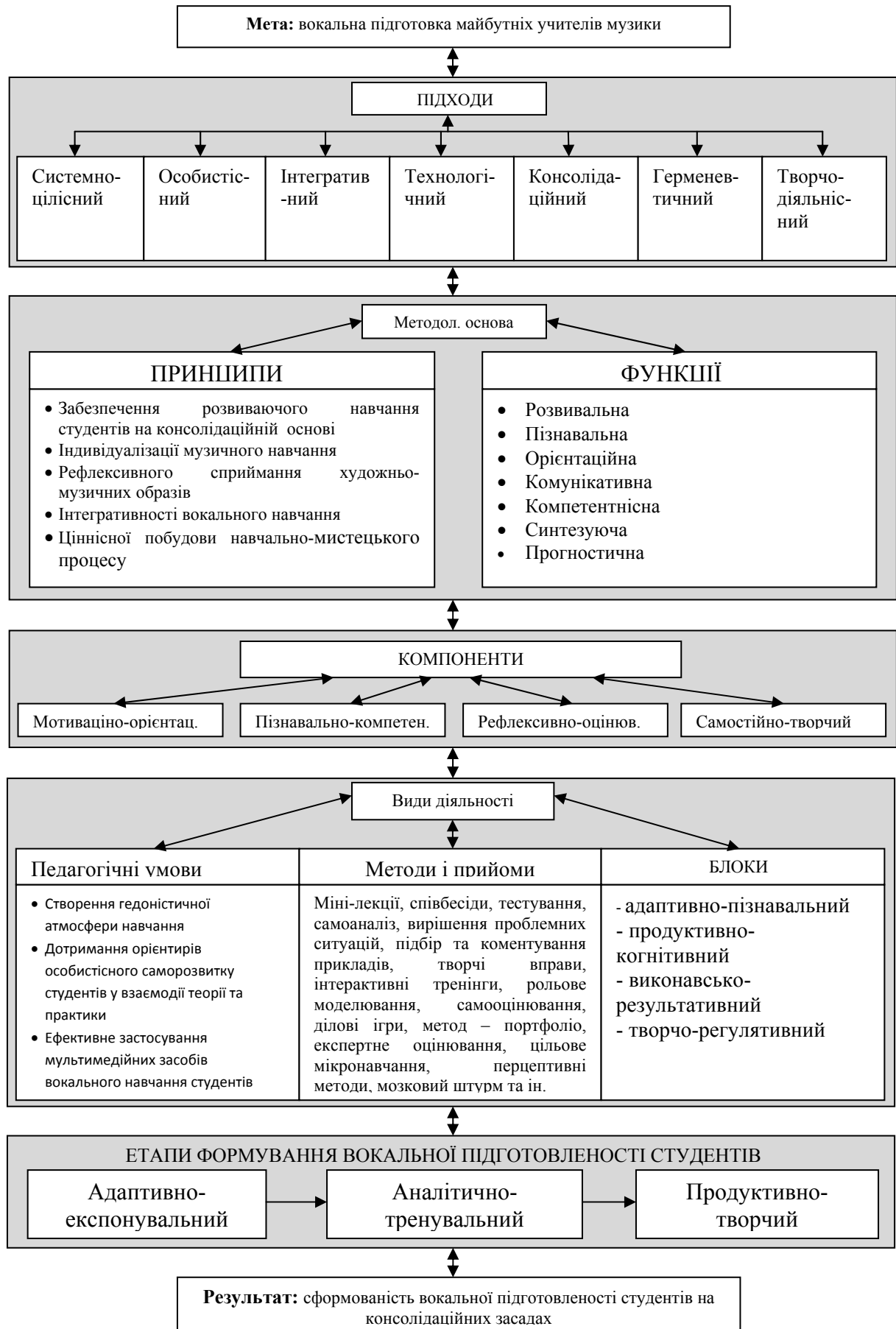

Рис.2.1. Методична модель вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах

Сутність консолідаційних основ вокальної підготовки майбутніх учителів музики ми розглядаємо як концентрацію, об'єднання всіх зусиль різних напрямків знань студентів з метою забезпечення їх єдності в досягненні поставленої мети. З цієї позиції вокальна діяльність майбутніх учителів музики базується на принципах: *забезпечення розвиваючого навчання майбутніх учителів музики на консолідаційній основі; індивідуалізації музичного навчання; рефлексивного сприймання художньо-музичних образів вокальних творів; інтегративності співацької підготовки студентів; принцип ціннісної побудови навчально-мистецького процесу.*

Педагогічними умовами вокального навчання майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах нами визначено: створення гедоністичної атмосфери співацького навчання студентів; дотримання орієнтирів особистісного саморозвитку майбутніх учителів музики у взаємозв'язку теорії та практики; ефективне застосування мультимедійних засобів вокального навчання студентів на консолідаційних засадах.

У **третьому** розділі *«Дослідно-експериментальна перевірка ефективності методики вокальної підготовки майбутніх учителів музики»* наведено результати педагогічного експерименту (констатувальний, формувальний, контрольний етапи). Проведення констатувального експерименту дозволило з'ясувати реальний стан сформованості вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах, визначити рівні сформованості їх вокальної підготовленості з наданням якісних та кількісних характеристик.

На основі розроблених критеріїв та показників досліджуваного феномена визначено рівні сформованості вокальної підготовленості майбутніх учителів музики, а саме: високий, достатній та низький. *Високий* рівень характеризує наявність стійкого бажання студентів до варіативно-самостійного створення художньої інтерпретації вокальної музики, до розробки нових прийомів, методів, підходів до музичного навчання, до корекції педагогічних ситуацій. Відповідно до розроблених критеріїв *достатній* рівень характеризується наявністю стійкої потреби в удосконаленні музично-фахових, педагогічно-практичних знань, умінь і навичок, здатністю майбутніх учителів музики до систематизації вокально-педагогічних знань, прояву ерудиції в галузі теорії та історії вокальної музики, усвідомленим ставленням до вибору виконавських засобів виразності при створенні інтерпретації вокального образу. У студентів, віднесених до *низького* рівня, не спостерігається інтерес до розширення вокально-педагогічних знань; набуті знання не упорядковано та не систематизовано, відстежується обмеженість установки на практичне

застосування теоретичної інформації. Майбутні вчителі музики не демонструють певне бажання щодо самовдосконалення у вокально-педагогічній діяльності.

Апробовано та впроваджено експериментальну методику формування вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах. Розроблена методика передбачала проведення поетапної педагогічної роботи у такій послідовності: перший етап – адаптивно-експонувальний, другий етап – аналітично-тренувальний, третій етап – продуктивно-творчий.

Перший етап (адаптивно-експонувальний) був спрямований на формування мотивації студентів до пізнання та осмислення творів вокальної музики, усвідомленню майбутніми вчителями музики важливості формування обізнаності в основних вокальних стилях і жанрах, володіння виконавськими засобами втілення художніх образів. Адаптивно-експонувальний етап забезпечувався такими методами: моделювання проблемних ситуацій, міні-лекції, співбесіди, підбір та коментування прикладів, створення ситуацій вибору, самоаналіз, творчі завдання.

Другий етап (аналітично-тренувальний) забезпечував формування пізнавально-компетентнісного та рефлексивно-оцінювального компонентів вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах та був спрямований на створення таких педагогічних ситуацій, які б сприяли забезпеченню зв'язку між теоретичними положеннями та їх практичним втіленням. Цей етап передбачав формування емоційної відкритості студентів у процесі сприйняття та виконання творів вокальної музики, емпатійного переживання, вироблення вмінь саморегуляції внутрішнього етапу та самоконтролю музичних та педагогічних дій. Основними методами на цьому етапі були: художньої ілюстрації словесних пояснень, тренінги, інтерактивні методи, вправи, рефлексивне самооцінювання, метод-портфоліо, тестування, імітаційні ігри, вирішення студентами проблемних ситуацій.

Третій етап формувального експерименту (*продуктивно-творчий*) був спрямований на формування самостійно-творчого компонента вокальної підготовленості фахівців музичного мистецтва та був зорієнтований на забезпечення інтегрального результату навчання майбутніх учителів музики у взаємодії пізнавально-пошукової, оцінювально-інтерпретаційної й творчо-продуктивної діяльності. Основні методи цього етапу: тестування, експертне оцінювання, навчальні дискусії, самоаналіз, перцептивні методи, комплексні тренінги, імпровізаційні завдання, рольове моделювання, мозковий штурм, самооцінювання тощо.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз основних числових характеристик станів сформованості всіх рівнів компонентів в контрольних та експериментальних групах

Компоненти	Контрольні групи (33с.)			Експериментальні групи (34с.)		
	Середнє значення $\bar{x}$	Дисперсія, σ^2	Стандартне відхилення, σ	Середнє значення $\bar{x}$	Дисперсія, σ^2	Стандартне відхилення, σ
	На початку формувального експерименту					
М-О	1,87	0,41	0,64	2,08	0,55	0,74
П-К	1,83	0,40	0,63	2,02	0,54	0,74
Р-О	1,96	0,46	0,68	2,06	0,52	0,72
С-Т	1,92	0,44	0,66	2,16	0,55	0,74
	На кінцевому етапі формувального експерименту					
М-О	1,94	0,41	0,65	2,20	0,51	0,72
П-К	1,89	0,42	0,65	2,13	0,53	0,72
Р-О	2,00	0,46	0,68	2,19	0,48	0,69
С-Т	1,96	0,41	0,64	2,21	0,34	0,56

Проведемо вирівнювання емпіричного розподілу теоретичним. Для цього обчислимо теоретичні частоти за формулою:

$$n'_i = \frac{nh}{\sigma} \cdot \varphi(u_i),$$

де $n = 24$ — обсяг вибірки, $h = 20000$ — довжина інтервалу, $\sigma = 33499,59$, $u_i = \frac{x_i^* - \bar{x}_B}{\sigma}$, $\varphi(u) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{u^2}{2}}$ — функція Гауса.

Використовуючи критерій Пірсона, при рівні значущості 0,05 перевіримо чи узгоджується гіпотеза про нормальний розподіл генеральної сукупності з емпіричним розподілом вибірки.

Знайдемо спостережуване значення критерію за формулою:

$$\chi^2_{\text{спост}} = \sum_{i=1}^k \frac{(n_i - n'_i)^2}{n'_i} = 2,3615.$$

По таблиці критичних точок розподілу Пірсона за рівнем значущості 0,05 знаходимо критичну точку

$$\chi^2_{\text{кр}} = 3,84.$$

Оскільки спостережуване значення менше критичного, то з рівнем значущості 0,05 приймається гіпотеза про нормальний розподіл генеральної

сукупності. Іншими словами, з ймовірністю 0,95 розбіжність між емпіричними і теоретичними частотами є незначною (випадковою).

Оскільки гіпотеза про нормальний розподіл генеральної сукупності підтвердилась, а вибіркові дисперсії нерівні, то спочатку перевіримо статистичну гіпотезу про рівність генеральних дисперсій з критерієм Фішера-Снедекора з рівнем значущості 0,05.

Сформулюємо гіпотезу: $H_0: D(X) = D(Y)$, де X та Y — генеральні сукупності, що характеризують контрольні та експериментальні групи відповідно, при конкуруючій гіпотезі $H_1: D(X) \neq D(Y)$. Спостережувані значення критерію Фішера-Снедекора розрахуємо за формулою $F = \frac{\sigma_1^2}{\sigma_2^2}$, де σ_1^2 — більше, а σ_2^2 — менше значення дисперсії. Результати обчислень наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Результати обчислень за критерієм Фішера-Снедекора

Компоненти	Спостережуване значення критерію Фішера-Снедекора	
	На початковому етапі формульовального експерименту	На кінцевому етапі формульовального експерименту
М-О	1	1,08
П-К	1,05	1,02
Р-О	1	1,08
С-Т	1,07	1,62

Критичне значення критерію Фішера-Снедекора знайдемо, враховуючи значення рівня значущості 0,05 та числа степенів свободи $33=34-1$ та $32=33-1$.

$$F(0,05;33;32) = 1,7989.$$

Оскільки всі спостережувані значення критерію менші за критичне значення, то дисперсії відрізняються незначущо, тобто з рівнем надійності 0,95 можна вважати, що генеральні дисперсії рівні.

Оскільки умови нормальності генеральної сукупності та рівності генеральних дисперсій виконуються, то можна перевірити гіпотезу про рівність вибірових середніх значень за критерієм Ст'юдента. Розглянемо гіпотезу: $H_0: M(X) = M(Y)$, де $M(X), M(Y)$ — математичні сподівання при конкуруючій гіпотезі $H_1: M(X) \neq M(Y)$. Спостережувані значення критерію Ст'юдента розрахуємо за формулою:

$$T = \frac{\bar{x} - \bar{y}}{\sqrt{(n-1)\sigma_X^2 + (m-1)\sigma_Y^2}} \cdot \sqrt{\frac{nm(n+m-2)}{n+m}}.$$

Результати обчислень наведені в таблиці 3.

Результати обчислень за критерієм Стьюдента

Компоненти	Спостережуване значення критерію Стьюдента	
	На початковому етапі формувального експерименту	На кінцевому етапі формувального експерименту
М-О	0, 98	2, 23
П-К	0, 87	2, 08
Р-О	0, 89	2, 24
С-Т	1, 02	2, 22

Критичне значення критерію Стьюдента знайдемо, враховуючи значення рівня значущості 0,05 та число степенів свободи $34+33-2=65$.

$$t(0,05;65) = 1,9971.$$

Оскільки всі спостережувані значення критерію для контрольної групи менші за критичне значення, то середні значення відрізняються незначущо, тобто з рівнем надійності 0,95 можна вважати, що генеральними є середні рівні. Таким чином в контрольних групах не відбулось статистично значущого зростання рівнів сформованості всіх досліджуваних компонентів означеного феномена.

В експериментальних групах всі спостережувані значення більші за критичне. Це означає, що з рівнем надійності 0,95 можна стверджувати, що в експериментальних групах відбулось суттєве зростання рівнів сформованості всіх досліджуваних компонентів.

Кількісний та якісний аналіз порівняння отриманих результатів експериментальної роботи в експериментальних та контрольних групах засвідчив доцільність впровадження розробленої методики вокальної підготовки студентів інститутів мистецтв педагогічних університетів та музично-педагогічних факультетів до професійної діяльності на консолідаційних засадах.

У результаті проведеної дослідно-експериментальної роботи доведено ефективність розробленої поетапної методики формування вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах засобами порівняльного аналізу результатів, що були отримані у контрольних та експериментальних групах на заключному етапі експериментальної роботи.

Якісний та кількісний аналіз результатів формувального експерименту, порівняння отриманих даних засвідчили зростання динаміки рівнів вокальної підготовки майбутніх учителів музики в експериментальних групах, а отже – дієвість та ефективність впровадження розробленої поетапної методики формування вокальної підготовки студентів на консолідаційних засадах.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведене теоретичне узагальнення та нове вирішення проблеми вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах, що знайшло відображення у теоретико-методологічному обґрунтуванні методик співацької підготовки студентів, розробці та експериментальній перевірці поетапної методики вокальної підготовленості майбутніх учителів музики. Проведене дослідження та виконання всіх поставлених завдань дали підстави зробити такі висновки:

1. На основі проведеного аналізу визначена історична роль українських співаків у формуванні потужної вокальної школи, адже основною ознакою музичної освіти в Україні було саме вокальне навчання, з його професіоналізацією, виробленням дидактичних норм співацької підготовки, високої духовності художньо-образного змісту творів. Встановлено, що мистецтво співу є складним психофізіологічним актом, адже голос під час співу ніби перетворюється на музичний інструмент, що натхненний думкою, словом та дією згідно з складними фізіологічними законами. Вокальна підготовка майбутніх учителів музики до продуктивної діяльності у школах України та Китаю підпорядкована системно-цілісному, особистістому, інтегративному, технологічному, консолідаційному, герменевтичному, творчо-діяльнісному підходам.

2. Специфіка вокального навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів полягає в тому, що це складний процес оволодіння технічними можливостями голосу в поєднанні з досконалим використанням засобів виразності для створення яскравого художньо-музичного образу у вирішенні складних виконавських та музично-педагогічних завдань. Аксіоматичним є положення про те, що навчання співу – це процес опанування основними механізмами голосотворення: акустичними, фізіологічними, психолого-педагогічними. Виокремлено специфіку вокального навчання у Китаї. Врахування музично-естетичних та співацьких традицій Китаю буде сприяти ефективності вокальної підготовки майбутніх учителів музики до продуктивної роботи в школах Китаю та України. Основними функціями вокального навчання майбутніх учителів музики на консолідаційній основі нами визначено: пізнавальну, розвивальну, орієнтаційну, комунікативну, компетентнісну, синтезуючу, прогностичну.

3. Сутність консолідаційного підходу полягає в тому, що він має парадигмальне значення для вокального навчання майбутніх учителів музики, адже методологічна значущість даного підходу визначається методичною спрямованістю на продуктивну практичну діяльність. Цей підхід забезпечує взаємодію пізнавально-пошукового, оціннісно-інтерпретаційного, творчо-продуктивного напрямів вокального навчання при збереженні змісту кожного з них. Саме консолідаційний підхід має забезпечити системну цілісність вокальної підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. Консолідаційні основи вокальної підготовки майбутніх

учителів музики ми розглядаємо як концентрацію, об'єднання всіх зусиль різних напрямків знань студентів з метою забезпечення їх єдності в досягненні поставленої мети. З цієї позиції вокальна діяльність майбутніх учителів музики базується на принципах: забезпечення розвиваючого навчання майбутніх учителів музики на консолідаційній основі; індивідуалізації мистецького навчання; рефлексивного сприймання художньо-музичних образів вокальних творів; інтегративності співацької підготовки студентів; принцип ціннісної побудови навчально-мистецького процесу.

4. Визначена структура вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах, що складається із взаємодії таких компонентів: мотиваційно-орієнтаційного, пізнавально-компетентнісного, рефлексивно-оцінювального, самостійно-творчого. Розроблена модель формування вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах містить *наступні групи критеріїв*, а саме: мотиваційно-спонукальну, пізнавально-конструктивну, оцінно-виконавську, творчо-проективну. *Мотиваційно-спонукальна група критеріїв* дозволяє з'ясувати міру вираження особистісного ставлення до педагогічної професії; міру мотиваційно-ціннісної спрямованості процесу освоєння навчального матеріалу; міру орієнтованості на вокально-фахову діяльність. Основними *показниками* цього критерію є: вияв прагнення до розширення власного музично-вокального тезаурусу, до збагачення власного виконавського репертуару; вияв зацікавленого ставлення до роботи з учнями, до застосування педагогічних знань у практичній роботі; вияв інтересу до самостійної розробки нових методів і прийомів музичного навчання учнів в єдності пізнавально-пошукового, оцінювально-інтерпретаційного, творчо-продуктивного видів діяльності з урахуванням особливостей кожного. *Пізнавально-конструктивна група критеріїв* акумулює застосування майбутніми фахівцями технологічного арсеналу оперування набутими знаннями та навичками у процесі практичної співацької діяльності. Пізнавально-конструктивна група критеріїв включає такі *показники*: знання наукової літератури з естетики, мистецтвознавства, педагогіки, психології, методики музичного (вокального) навчання; уміння відбирати виконавський репертуар (власний і для учнів); обізнаність у виконавських стилях. *Оцінно-виконавська група критеріїв* забезпечує міру здатності до аналізу і адекватного оцінювання мистецьких явищ; міру здатності до аналізу і адекватного оцінювання характеру і результатів вокально-педагогічної діяльності; міру здатності до аналізу і адекватного оцінювання вокально-виконавської діяльності. *Показниками оцінно-виконавської групи критеріїв виступають*: наявність умінь виокремлювати головне від другорядного в процесі аналізу та оцінки художніх рис мистецьких (вокальних) творів; вияв спроможності до самоконтролю та самоаналізу результатів власної вокально-виконавської діяльності; наявність умінь встановлювати причинно-наслідкові зв'язки у процесі вокального навчання; спроможність до корекції власних дій

і результатів у вокально-педагогічній практиці. *Творчо-проективна група критеріїв* з'ясовує міру здатності до творчого опрацювання вокальних творів у процесі навчання; міру вокальних педагогічних здібностей і умінь; міру самостійного втілення власної інтерпретації вокального твору. До *показників* цієї групи критеріїв належать: вияв творчого ставлення до вибору вокально-виконавських засобів виразності при створенні інтерпретації музики; вияв здатності до варіативного опрацювання вокального матеріалу в процесі навчання; наявність умінь художньо-педагогічної інтерпретації вокальних творів. Діагностування вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах дозволило встановити й схарактеризувати рівні означеного феномена, а саме: високий, достатній, низький.

5. Педагогічними умовами вокального навчання майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах нами визначено: створення гедоністичної атмосфери співацького навчання студентів; дотримання орієнтирів особистісного саморозвитку майбутніх учителів музики у взаємозв'язку теорії та практики; ефективне застосування мультимедійних засобів вокального навчання студентів на консолідаційних засадах.

6. Вибудовано методичну модель вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах, що включає: *мету* дослідження, наукові *підходи*, основні *функції*; *принципи* мистецького навчання, компонентну структуру означеного феномена, *блоки* навчальної діяльності, *педагогічні умови*, у моделі закладені *методи і прийоми* співацького навчання майбутніх учителів музики, *етапи* формувального експерименту. Методична модель вокальної підготовки майбутнього вчителя музики на консолідаційній основі складається з наступних блоків: *адаптивно-пізнавального, продуктивно-когнітивного, виконавсько-результативного і творчо-регулятивного*. Очікуваним результатом визначено сформованість вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах.

7. Проведення констатувального експерименту дозволило з'ясувати реальний стан сформованості вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах, надати характеристики рівням сформованості вокальної підготовленості студентів факультетів мистецтв вищих навчальних закладів. Апробовано й впроваджено експериментальну методику формування вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах. Розроблена методика передбачала проведення поетапної педагогічної роботи у такій послідовності: перший етап – адаптивно-експонувальний, другий етап – аналітично-тренувальний, третій етап – продуктивно-творчий. *Перший етап (адаптивно-експонувальний)* був спрямований на формування мотивації студентів до пізнання та осмислення творів вокальної музики, усвідомленню майбутніми вчителями музики важливості формування обізнаності в основних вокальних стилях і жанрах, володіння виконавськими засобами втілення художніх образів. Адаптивно-експонувальний етап забезпечувався такими методами: моделювання проблемних ситуацій, міні-лекції, співбесіди, підбір та коментування

прикладів, створення ситуацій вибору, самоаналіз, творчі завдання. *Другий етап (аналітично-тренувальний)* забезпечував формування пізнавально-компетентнісного та рефлексивно-оцінювального компонентів вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах та був спрямований на створення таких педагогічних ситуацій, які б сприяли забезпеченню зв'язку між теоретичними положеннями та їх практичним втіленням. Цей етап передбачав формування емоційної відкритості студентів у процесі сприйняття та виконання творів вокальної музики, емпатійного переживання, вироблення вмінь саморегуляції внутрішнього стану та самоконтролю музичних та педагогічних дій. Основними методами на цьому етапі були: художньої ілюстрації словесних пояснень, тренінги, інтерактивні методи, вправи, рефлексивне самооцінювання, метод-портфоліо, тестування, імітаційні ігри, вирішення студентами проблемних ситуацій. *Третій етап* формувального експерименту (*продуктивно-творчий*) був спрямований на формування самостійно-творчого компонента вокальної підготовленості фахівців музичного мистецтва та зорієнтовувався на забезпечення інтегрального результату навчання майбутніх учителів музики у взаємодії пізнавально-пошукової, оцінювально-інтерпретаційної й творчо-продуктивної діяльності. Основні методи цього етапу: експертне оцінювання, навчальні дискусії, перцептивні методи, комплексні тренінги, імпровізаційні завдання, тощо.

8. Доведена ефективність розробленої поетапної методики формування вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах засобами порівняльного аналізу результатів, що були отримані у контрольних та експериментальних групах. Якісний та кількісний аналіз результатів формувального експерименту, порівняння отриманих даних засвідчили зростання динаміки рівнів вокальної підготовленості майбутніх учителів музики в експериментальних групах, а отже – дієвість та ефективність впровадження поетапної методики формування вокальної підготовленості студентів на консолідаційних засадах.

Проведене дослідження засвідчує необхідність подальшої розробки проблеми музичного навчання на консолідаційних засадах в системі середньої та вищої освіти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Тан Цземін. Специфіка діагностувальної роботи з визначення співацької підготовленості студентів інститутів мистецтв /Тан Цземін. //Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. - Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. праць. – Вип. 19 (24). – К.: НПУ, 2015. – С. 90-94.
2. Тан Цземін. Основні принципи вокального навчання майбутніх учителів музики на засадах консолідаційного підходу /Тан Цземін.

//Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук. праць. - № 3 (77). – Харків: ТОВ «Видавництво НТМТ», 2016. - С. 51-57.

3. Тан Цземін. Методичне забезпечення вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційній основі /Тан Цземін. //Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського: педагогічні науки. - № 3 (54). – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2016. – С. 97-100.

4. Тан Цземін. Методика співацького навчання майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах /Тан Цземін. //Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць. – Вип. 49. – Кривий Ріг: КДПУ, 2016. - С. 221-227.

5. Тан Цземін. Педагогічні умови вокальної підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів /Тан Цземін. //Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. - Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. праць. – Вип. 21 (26). – К.: НПУ, 2016. – С. 95-99.

6. Тан Цземин. Особенности методической подготовки будущих учителей музыки к певческому обучению учащихся в Китае /Тан Цземин. //Художественное развитие в социо-культурном контексте XXI ст. //EDUCATIA ARTISTICA IN CONTEXTUL MEDIULUI SOCIAL-CULTURAL AL SEC.AL XXI-LEA. – Chisinau: Sagijs-Grafic, 2016. – С. 115-119.

7. Тан Цземін. Основні підходи до музичного навчання учнів у Китаї /Тан Цземін //Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти: зб. наук. пр. – Вип. 2. – Слов'янськ: ДДПУ, 2015. - С. 46-54.

АНОТАЦІЇ

Тан Цземін. Методика вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання. – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Київ, 2016.

У дисертації актуалізовано проблему вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах. Розкрито зміст і специфіку, розроблено компонентну структуру означеного феномена. Визначено критерії, показники і рівні сформованості вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційній основі, розроблено методи, прийоми, етапи навчальної діяльності.

Розкрито сутність консолідаційного підходу, що полягає у методичній спрямованості на продуктивну практичну діяльність й забезпечує взаємодію пізнавально-пошукового, оціннісно-інтерпретаційного, творчо-продуктивного напрямів вокального навчання при збереженні змісту кожного з них. Представлено методичну модель вокальної підготовки майбутніх учителів музики на консолідаційній основі, що включає наступні

блоки навчальної діяльності, а саме: адаптивно-пізнавальний, продуктивно-когнітивний, виконавсько-результативний і творчо-регулятивний.

Розроблено та експериментально перевірено поетапну методика вокального навчання майбутніх учителів музики на консолідаційних засадах. Статистична перевірка отриманих експериментальних даних засвідчила позитивну динаміку формування вокальної підготовленості майбутніх учителів музики на консолідаційній основі.

Ключові слова: вокальна підготовка, майбутній вчитель музики, консолідаційні засади, поетапна методика, блоки навчальної діяльності.

Тан Цземин. Методика вокальной подготовки будущих учителей музыки на консолидационной основе. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 - теория и методика музыкального обучения. - Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова. - Киев, 2016.

В диссертации актуализировано проблему вокальной подготовки будущих учителей музыки на консолидационной основе. Раскрыто содержание и специфику, разработано компонентную структуру указанного феномена. Определены критерии, показатели и уровни сформированности вокальной подготовленности будущих учителей музыки на консолидационной основе, разработаны методы, приемы, этапы учебной деятельности.

Раскрыта сущность консолидационного подхода, которая заключается в методической направленности на продуктивную практическую деятельность обеспечивающей взаимодействие познавательно-поискового, оценочно-интерпретационного, творчески-продуктивного направлений вокального обучения при сохранении содержания каждого из них. Представлено методическую модель вокальной подготовки будущих учителей музыки на консолидационных основе, что включает следующие блоки учебной деятельности, а именно: адаптивно-познавательный, продуктивно-когнитивный, исполнительно-результативный и творчески-регулятивный.

Разработана и экспериментально проверена поэтапная методика вокального обучения будущих учителей музыки на консолидационной основе. Статистическая проверка полученных экспериментальных данных показала положительную динамику формирования вокальной подготовленности будущих учителей музыки на консолидационных основе.

Ключевые слова: вокальная подготовка, будущий учитель музыки, консолидационная основа, поэтапная методика, блоки учебной деятельности.

Tan Zeming. The method of vocal training future music teachers in consolidation basis. - Manuscript.

Thesis for a candidate's degree by specialty 13.00.02 - theory and methods of musical education. - National Pedagogical University named after M.P. Dragomanova. - Kyiv, 2016.

The thesis is actualized the problem of vocal training future music teachers in consolidation basis. The content and specifics developed component structure appointed phenomenon. The criteria, indicators and levels of vocal training of future music teachers in consolidation basis, the methods, techniques, stages of learning activities.

The essence of consolidation approach is methodical focus on productive practice also provides informative interaction and search, otsinnisno-interpretative, creative and productive areas of vocal training while maintaining the contents of each. Presented methodical model of vocal training future music teachers on the basis of consolidation includes the following units of learning activities, such as: adaptive and cognitive, cognitive-productive, performance-effective and creative-regulatory.

Developed and tested every stage of vocal training future music teachers in consolidation basis. The statistical test of the experimental data showed positive dynamics of the formation of vocal training of future music teachers in consolidation basis.

Keywords: vocal training, future music teacher, consolidation principles, gradual method, blocks of training activities.